

Zaburzenia lękowe

Teresa Zalewska,
lek. spec. psychiatra

Spis treści

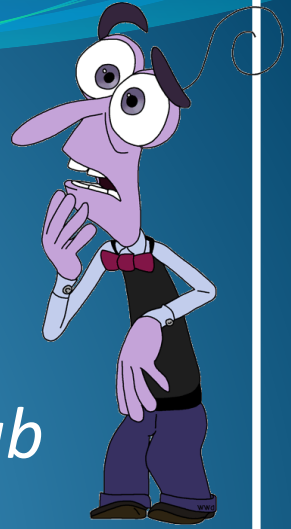

1. *Definicja lęku.*
2. *Myśli na temat strachu i lęku.*
3. *Klasyfikacja według ICD 10.*
4. *Epidemiologia.*
5. *Uwarunkowania.*
6. *Przyczyny.*
7. *Objawy.*
8. *Elementy wspólne różnych zaburzeń lękowych.*
9. *Skutki.*
10. *Leczenie.*

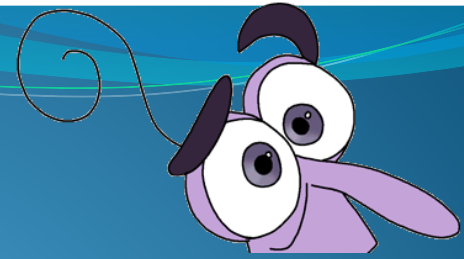
Definicja lęku

Lęk – nieprzyjemny stan emocjonalny związany z przewidywaniem nadchodzącego z zewnątrz lub pochodzącego z wewnątrz organizmu niebezpieczeństwa, objawiający się jako niepokój, uczucie napięcia, skrępowania, zagrożenia. W odróżnieniu od strachu jest on procesem niezwiązanym z bezpośrednim zagrożeniem lub bólem.

(Gerrig R., Zimbardo P.: Psychologia i życie, PWN 2006)

Myśli na temat lęku

„Strach ma wielkie oczy.”, „Nie taki diabeł straszny jak go malują.” (tradycja)

„Konieczność nawet lękliwych przemienia w bohaterów.” (Salustiusz)

„Nie doczekasz świtu, nie odbywszy drogi przez noc.” (G. Musso)

„Strach to marnotrawstwo inteligencji.” (Tim Krabbé)

„Strach jest wielkim wynalazcą.” (Jacob Cats)

„To strach przed samotnością uczy nas miłości.” (Z. Weihui)

„Najgorszy jest lęk przed czymś, czego nie można nazwać.” (Janusz Wiśniewski)

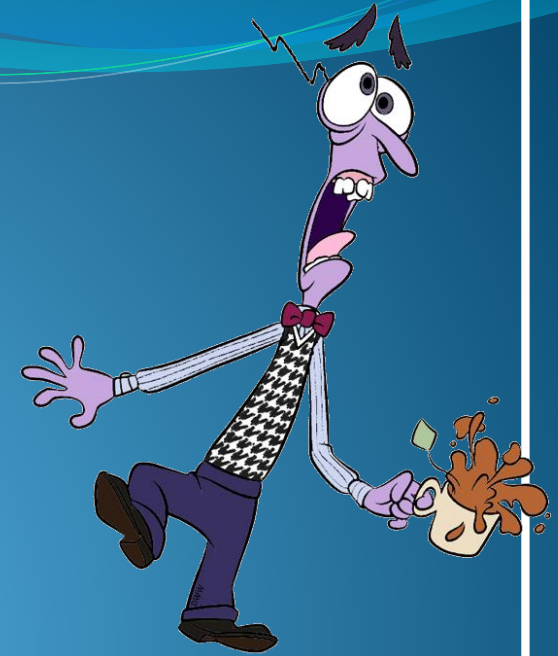
Klasyfikacja ICD 10

- **Fobie (F40)**
  - *agorafobia (F.40.0)*
  - *fobia społeczna (F40.1)*
  - *fobie specyficzne (F40.2)*
- **Inne zaburzenia lękowe (F41)**
  - *zespół lęku panicznego (F41.0)*
  - *zespół lęku uogólnionego GAD (F41.1)*
  - *mieszane zaburzenia lękowo-depresyjne (F41.2)*
- **Zaburzenie obsesyjno-kompulsyjne (F42)**
  - *zaburzenie z przewagą myśli (obsesji) czy ruminacji natrętnych (F42.0)*
  - *zaburzenie z przewagą czynności natrętnych (kompulsje) (F42.1)*
  - *myśli i czynności natrętne, mieszane (F42.2)*

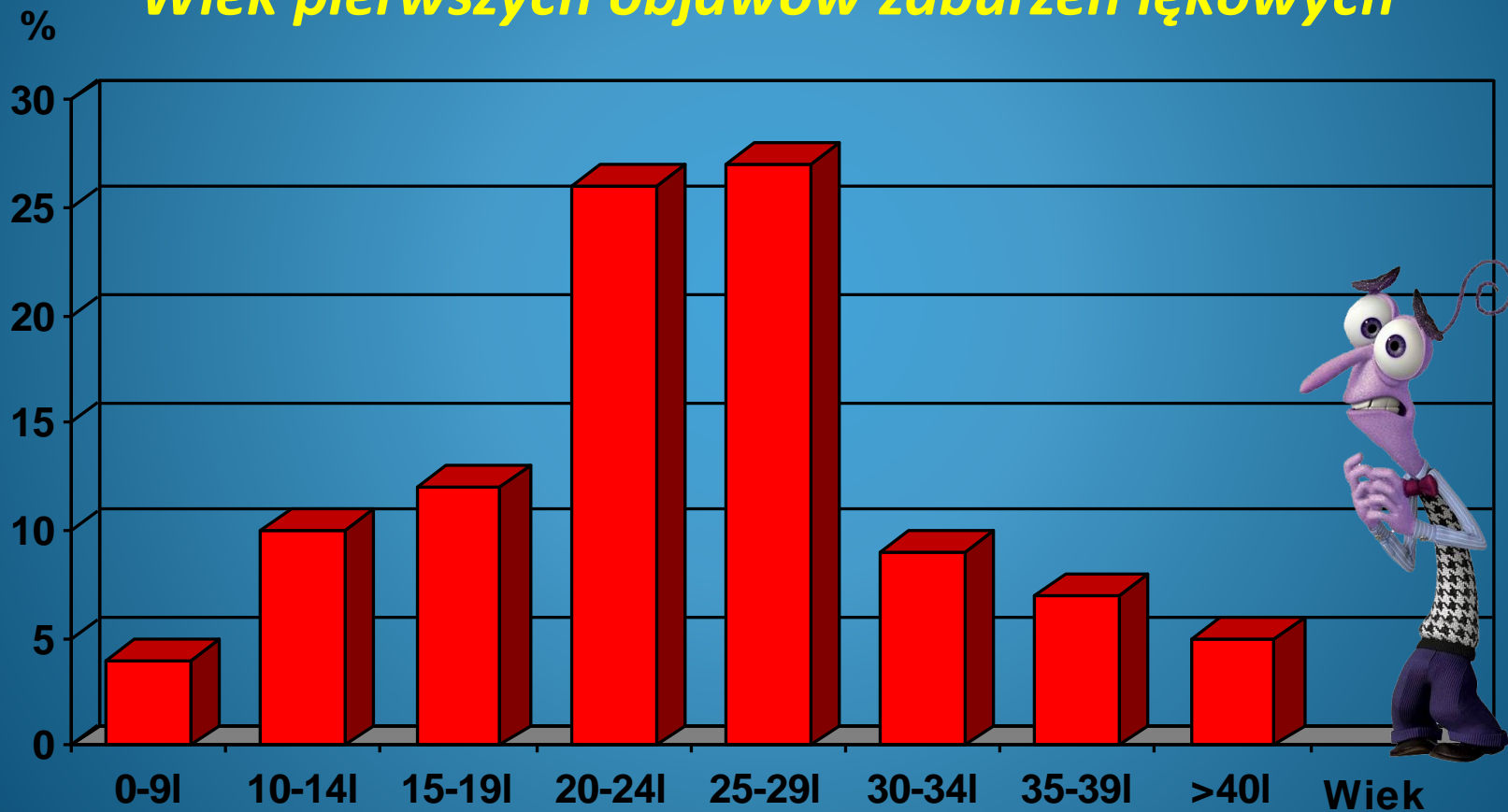
Epidemiologia

- *Lęk występuje w istotnym natężeniu u 5-10% populacji*
- *30% pacjentów zgłaszających się do podstawowej opieki zdrowotnej ma zaburzenia lękowe*
- *U ponad 10% pacjentów występuje manifestacja somatyczna lęku / nerwicy / depresji*
- *30% pacjentów z manifestacją somatyczną ma nierozpoznane zaburzenia lękowe*
- *Pacjenci z zaburzeniami lękowymi 7.-krotnie częściej korzystają z pomocy medycznej*

Epidemiologia

Wiek pierwszych objawów zaburzeń lękowych

Uwarunkowania

- **Zaburzenia psychiczne występujące w rodzinie:** mogą stanowić predyspozycję do wystąpienia zaburzeń lękowych, jednak nie oznacza to, że jeśli ktoś w rodzinie zmagał się z problemami na tle psychologicznym, automatycznie dotkną one także jego.
- **Stresujące wydarzenia:** zmiana pracy, mieszkania, ciąży i narodziny dziecka, doświadczenie traumatycznego wydarzenia, śmierć bliskiej osoby, doświadczanie przemocy słownej, seksualnej, fizycznej, czy emocjonalnej.

Uwarunkowania

- **Choroby psychiczne** np. schizofrenia: wywołują lęk lęk wynikający z urojeń prześladowczych lub halucynacji.
- **Problemy ze zdrowiem fizycznym**: najczęstszymi chorobami somatycznymi wywołującymi lęk są problemy hormonalne, cukrzyca, astma, choroby serca.
- **Czynniki osobowościowe**: pewne cechy osobowościowe, jak np. perfekcjonizm, nasilona potrzeba kontroli, czy niska samoocena mogą predysponować do lękowości.

Uwarunkowania

- *Substancje psychoaktywne*: substancje takie jak alkohol, marihuana, amfetamina, środki uspokajające mogą wyzwać lęk, szczególnie kiedy efekty przyjęcia danej substancji ustępują.

U ludzi z już występującym lękiem, przyjmowanie substancji psychoaktywnych w celu jego zredukowania krótkoterminowo może być skuteczne, jednak w dalszej perspektywie wzmacnia i utrwala uczucie lęku w mechanizmie błędnego koła.

Przyczyny

Przyczyny
zaburzeń
lękowych

```
graph LR; A[Przyczyny zaburzeń lękowych] --- B[biologiczne, genetyczne]; A --- C[rozwojowe, wychowawcze, osobowościowe]; A --- D[chorobowe];
```

biologiczne,
genetyczne

rozwojowe,
wychowawcze,
osobowościowe

chorobowe

Objawy

Objawy
zaburzeń
lękowych

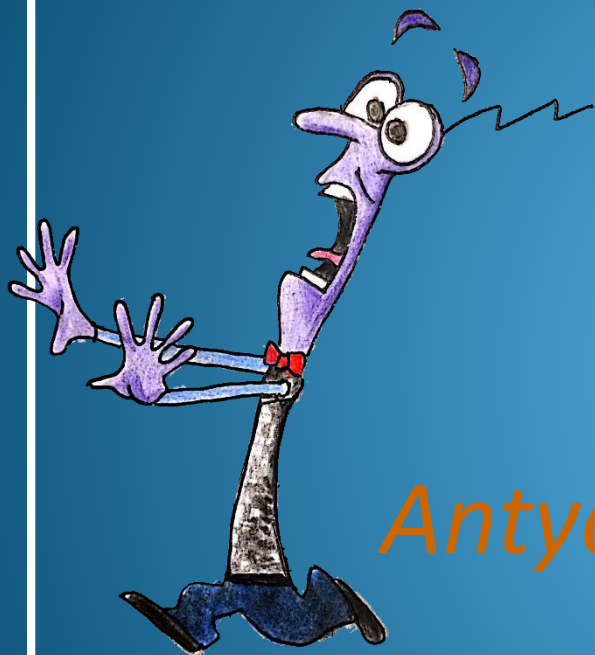
emocjonalne:
niepokój, lęk

zachowanie: agresja,
ucieczka, stupor

somatyczne
(wegetatywne)

Objawy emocjonalne

Napięcie, niepokój

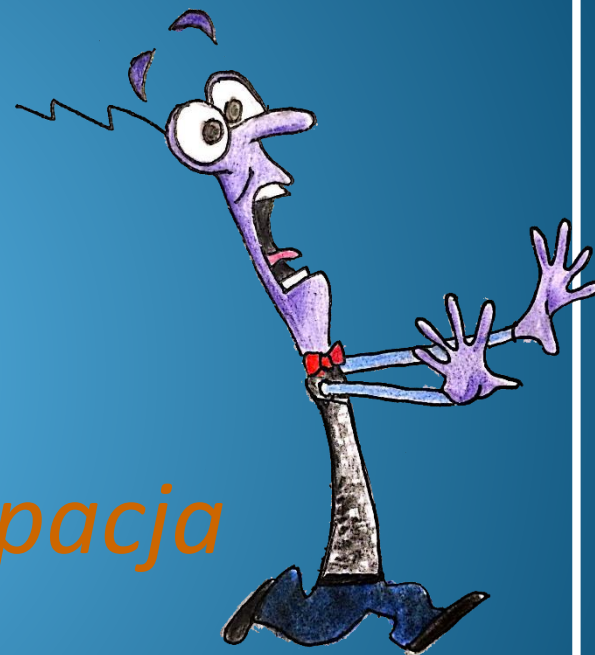
Lęk Lęk

Strach Strach

Antycypacja Antycypacja

Panika Panika Panika

!!!! T E R R O R !!!!

Objawy wegetatywne

- *duszność*
- *krztuszenie się*
- *ból w klatce piersiowej*
- *kołatanie serca (nerwica serca)*
- *suchość w j. ustnej*
- *jadłowstręt*
- *nudności*
- *ból brzucha (nerwica żołądka)*
- *drżenie*
- *osłabienie fizyczne*
- *zawroty głowy*
- *pocenie się*
- *częste oddawanie moczu*
- *napięciowe bóle głowy*

Elementy wspólne

Współwystępowanie lęku i depresji:

- *objawy lękowe są częścią zespołów depresyjnych (80-90% osób z depresją ma lęk paniczny, OCD, fobię społeczną),*
- *depresja może być następstwem zespołów lękowych i na odwrót,*
- *pojawienie się po raz pierwszy objawów lękowych po 40 r.ż. jest zwykle zwiastunem depresji,*
- *monosymptomatyczne, epizodyczne objawy obsesyjne (lub fobii) są zwykle ekwiwalentami depresji.*

Skutki

- *Wypadnięcie z ról*
- *Nadużywanie systemu medycznego*
- *Zbędna diagnostyka*
- *Zbędne uzależniające „leczenie”*
- *Spadek aktywności i wydolności zawodowej*
- *Izolacja w domu*
- *Samobójstwa*

Leczenie

➤ *Farmakologiczne:*

- *BZD*
- *neuroleptyki,*
- *leki przeciwdepresyjne,*
- *inne np. hydroksyzyna*

➤ *Psychoterapeutyczne:*

- *CBT*
- *wsparcie*
- *edukacja*

Dziękuję za uwagę

fot. EMeczKa